

Tednik

Učiteljski Tovariš.

Glasiilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 5.

V Ljubljani, 2. svečna 1906.

XLVI. leto.

«Učiteljski Tovariš» izhaja vsak petek. Ako je na ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo »Učiteljskega Tovariša« v Jdriji. Naročnino prejema Francišek Őrnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Oglasi in poslanice stanejo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/2 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 30 h petit-vrsta. Večkratno objavlanje po dogovoru. Priloge poleg poštne 6 K.

Vsebina: Kakšna bo učiteljska pasivna rezistenca. — Naš denarni zavod. — Zakon z dne 14. januarja 1906 glede učiteljskih plač na Goriškem. — Bolgarsko učiteljstvo na razpotju. — Iz naše organizacije. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Inserati.

Kakšna bo učiteljska pasivna rezistenca?

Kupa trpljenja je polna. Učiteljstvo strada, hira in izumira pri svojem trudopolnem delu. Vse prošnje na merodajne kroge za izboljšanje našega bednega stanja, vsi protesti in pritožbe so bili zaman: naleteli so na gluha ušesa in otrpla — srca, za nas ni denarja, ni dobiti pokritja nikjer! Pisali smo, da je vnebovpijoč greh trgati plačilo delavcem in najemnikom, kakor nas uči cerkev, pa tudi to je bilo zaman. Oni, ki imajo v zakupu versko prepričanje, ki se hlinijo za krščanske zastopnike in prijatelje ljudstva, nimajo srca za nas učitelje-trpine; ni jim mar za vnebovpijoči greh, ker so sami siti. Za nas imajo le gluha ušesa. Vsi merodajni krogi priznavajo važnost našega poklica, priznavajo naše trudopolno delovanje, priznavajo tudi naše lepe uspehe, nočejo pa ničesar vedeti o plačilu za to važno delo in za ta trud. Ob samem priznavanju mi ne moremo živeti; naše plače so tako skromno odmerjene, da na noben način ne more izhajati učitelj-samec, še manje poročenec z družino. Stradati in živeti v največji bedi pri tako važnem delu ni mogoče več, to je nedopustno in za odgovorne organe — naravnost povedano — nečastno!

Mi vemo prav dobro, da imamo v rokah cvet našega naroda, up bodočnosti in narodno blaginjo — nadepolno šolsko mladino. Ker to vemo, zato smo jako preišljeno delovali; pojasnili smo vsestransko važnost svojega poklica, svoj trud in svoje delo, svoje uspehe in nedostatke, preden smo stopili na skrajno pot — na obstrukcijo pri deželni učiteljski skupščini. Pa tudi sedaj bomo vsestransko pojasnili svoje delovanje v bodočnosti, preden nastopimo najskrajnejšo pot — pasivno rezistenco — ako ne ugođe našim zahtevam pri bodočem zasedanju deželnega zbora.

Izjavljamo pa, da ne veljajo ta naša izvajanja samo za kranjsko učiteljstvo, temveč imajo veljavo za celokupno učiteljstvo. Povsod vladajo iste razmere, ki hočejo, da naj bodo tudi iste posledice.

Naš narod priznava važnost ljudskih šol, priznava tudi naš trud in dobro voljo in nam tudi iz srca privošči pri-

merno plačilo za naše delovanje. Predaleč bi prišli, ako bi hoteli to dokazati z raznimi dejstvi. Zadostuje naj samo to, da zidajo na mnogih krajih nove šole, razširjajo večrazrednice in premnogo prošenj leži pri šolskih oblastinijah za ustanovitev novih šol. Ljudstvo samo želi imeti na vsi črti in povsod šolo, kar je za nas učitelje in za novi šolski zakon laskavo priznanje. To narodno hrepenenje po šolski izobrazbi ne more spraviti s tira nihče več, čeprav vpije na vse grlo, da je šola prokletstvo za naš narod — naš narod želi imeti mnogo takih šol! On se ne straši pred stroški, ker dobro ve, da je nevednost še dražja. Nova šolska poslopja, šolska oprava, učni pripomočki, vzdrževanja stvarnih šolskih potrebščin in plače učiteljem je drag šport zlasti za male občine. A vkljub temu ljudstvo ni nasprotno šolam, ampak radovoljno prispeva za raznovrstne šolske potrebščine ker spoznava prav dobro, da je v sedajnem naprednem času obstanek brez šol nemogoč. Učiteljstvo je pridobilo s svojim marljivim, neumornim in vestnim delom srca ljudstva. Spojilo se je z narodom v eno telo, brez katerega bi ne mogel več izhajati. Ono deluje, se peha, trudi in muči za narodno odgojo, ki prinaša narodu mnogo dobrega; ono čuti z narodom in narod z njim. Kdor trdi, da učiteljstvo deluje nasproti narodu, je očiten lažnjivec, res pa je, da so narodni grobokopi vsi tisti svetohlinci, ki so očitni sovražniki napredne šole in učiteljstva.

To smo pojasnili zaradi tega, da smo dokazali, kako je postala šola narodna last kot nekaj nujnopotrebnega, obenem tudi zato, da so bili in bodo vsi sovražni napadi na šolo in učiteljstvo brezuspešni. Sovražni navali na šolo in učiteljstvo so povzročili celo mnogo dobrega, da se je učiteljstvo zedinilo v krepko telo, ki v slogi in edinstvu odbija vse napade ter se bori za napredek narodne prosvete, narodno blaginjo in za svoj lastni blagor — za gmotno stanje.

Ta boj je čedalje hujši; kakor kažejo vsi znaki, je dospel do viška. Ker je učiteljstvo složno in izborna organizovano, si je priborilo s tem mnogo ugleda, simpatij in speštovanja. Treba je iti po tej poti naprej, boj se mora dobojevati! To se bo tem lažje zgodilo, ker imamo ljudstvo za seboj. Naj vpijejo naši nasprotniki kakor hočejo, da

imajo oni ljudstvo za seboj, mi jim povemo v obraz, da so simpatije ljudstva glede šolstva z nami. Opiraje se na to, se ne strašimo boja do skrajnosti! Ker je kranjski deželni zbor pri zadnjem zasedanju na zloben način uničil vse nadeje učiteljstva, je to primorano, da se pripravi na skrajno borbo — na pasivno rezistenco.

Vse tovariše in tovarišice prosimo, naj s pazljivostjo motré naše razprave, da vsi kot eden stopijo v pasivni odpor, ko pride čas za to. Vsem odgovornim merodajnim krogom povemo naprej, da bo učiteljska pasivna rezistenca izvedena le v skrajni sili, ako bo pri prihodnjem zasedanju deželnega zbora naša nada glede našega gmotnega stanja pokopana na navaden način, da za učiteljstvo ni dobiti denarja in pokritja. Naše zahteve so vsem očite; z drobtinicami se ne zadovoljujemo. Naše delo je pošteno in važno; delu primerno zahtevamo imeti tudi plačilo. Učiteljstvo naj se ne straši pasivne rezistence, vse se bo gibalo v okviru šolskih zakonov, samo gorečnost za poklic, prenaporno delo in prevestno izpolnovanje stanovskih dolžnosti se naj prelije v navadno flegmatično delo, tako da nihče ne more priti zaradi tega v kako škodo. Kako se bo to vse vršilo, hočemo pojasniti v naslednjih člankih.

I. Šolsko obiskovanje.

Znano je, da je duša rednemu šolskemu obiskovanju in dobrim uspehom pri vsaki šoli edino le vestni učitelj. On si mora znati pridobiti srca otrok. S prijaznim obče- vanjem, ljubeznivim postopanjem, mikavnim poukom, nepristranostjo in vestnim delom pridobi učitelj v kratkem srca in spoštovanje svojih učencev. Ljubezen odpira vrata ljubezni. Čeprav je otrok še majhen, vendar natančno opazuje učitelja, premišljuje vsako delo, razmotriva in sklepa ter se vda volji svojega učitelja. Kar se mu zapove storiti, rad navadno sluša. Ko učitelj prepriča svoje učence, da so šolski nauki nekaj silno potrebnega za življenje, ko ti vidijo, da se z njimi ljubeznivo postopa, da se učitelj neumorno trudi edino za njihov blagor, za dober napredek, lepo vedenje in redno šolsko obiskovanje, se popolnoma vdado volji učitelja, se pridno uče, lepo vedejo in hodijo redno v šolo. Pri vsaki šoli je prvi pogoj dobrih uspehov redno šolsko obiskovanje. Kjer ni tega, so povoljni uspehi nemogoči. Največkrat odločuje izborna šolska disciplina, kamor sodi tudi redno šolsko obiskovanje, da slede učenci z največjim zanimanjem učiteljevemu predavanju. Do take zmožnosti dospe učitelj le po dolgotrajni lastni izkušnji, vestnem pripravljanju, neumornem delu, z jekleno voljo in ljubeznijo do poklica. Šolski zakoni sicer določujejo natančno, kaj in koliko ur se mora poučevati, a kako se naj poučuje, to ne more določevati nobeden zakon, ker to je odvisno le od individualnosti, zmožnosti in volje vsakega učitelja. Ako hoče učitelj, je njegov pouk mičen, zanimiv in otroškemu duhu pristopen, ako pa noče, je lahko tudi dolgočasen in nepristopen. Šolski zakon tudi zapoveduje, da imajo starši pošiljati redno svojo deco v šolo, drugače zapadejo strogim šolskim kaznim. Ako je učitelju mar za dober napredek svojih učencev, ne bo veliko treba siliti hoditi otrokom v šolo, prišli bodo sami prav radi, še celo jokali se bodo doma, če bi jih starši hoteli pridržati zaradi dela. Ako pa učitelju ni nič na tem, če hodijo otroci redno v šolo ali ne, bo obiskovanje slabo — in slabi bodo tudi uspehi.

Dokazali smo s tem, da je duša rednemu šolskemu obiskovanju in dobrim učnim uspehom učitelj. Vprašanje je sedaj, ali zapade učitelj kazni, ako učenci ne hodijo pridno v šolo? O tem ne določuje šolski zakon nobene kazni, pač pa to preti šolski in učni red o hoji v šolo staršem ali njihovim namestnikom. Učitelja ne zadene nikakva odgovornost, ako ni otrok v šolo, ker njegova dolžnost ni, jih hoditi iskat po hišah in vaseh ter jih pojeti v šolo. Njegova dolžnost je le, pričeti pouk o pravem času, poučevati navzoče otroke predpisane ure in predpisano gradivo ter tudi o določenem času pouk končati. Spomladi, poleti in jeseni, ko je na kmetih premnogo nujnega dela zaradi silnega pomanjkanja delavnih moči, je treba vsak dan energičnega postopanja v šoli zaradi šolskih zamud, če ne bi imel učitelj kmalu prazne klopi. Kmet porabi prav rad in tudi prav pogosto svoje otroke za vsakdanje delo. Vidi sicer rad, da bi se naučil njegov otrok v šoli kaj lepega in dobrega, ali borba za kruh in obstanek je prvo, potem pride šele drugo na vrsto. O tem času je na kmetih vkljub energičnemu učiteljevemu postopanju o lepem vremenu šolsko obiskovanje slabo, o slabem pa dobro. Ako bi učitelj popustil vajeti, da bi vedno ne opominjal, strahoval in kaznoval neopravičenih zamud, bi bilo šolsko obiskovanje še slabše; bilo bi brezštevilno veliko neopravičenih zamud, ker se starši vdado le sili — joku otrok in strahu pred kaznijo v šoli, za denarne kazni se ne brigajo veliko, ker dobro vedo, da so te le majhne in redke. Ako pride do pasivne rezistence, naj učiteljstvo flegmatično prezira nemarne stranke, naj nikomur nič ne reče, če pride v šolo ali ne, zamude naj pridno zaznamuje v razrednico, naj kakor navadno poučuje gradivo do določenega časa v lepem miru brez jeze in napora. Takšno delo bo primerno sedanji plači.

II. Šolske zamude.

Šolski in učni red o hoji v šolo določuje:

§ 3. Brez veljavnih opravičnih izgovorov ne sme noben otrok zamujati posameznih ur ali dni ob zakonitem šol. času

Zamude, katere se v osmih dneh do dobrega ne opravičijo, naj veljajo za neopravičene, ako ni sploh znano, zakaj so se godile.

§ 4. Za veljavne opravičene izgovore velja posebno to:

- a) če otrok zbolil;
- b) če zbole otrokovi roditelji ali svojci, ako je dokazano, da ga potrebujejo v postrežbo;
- c) slabo vreme, ako bi otroci v njem utegnili zboleti;
- d) tako slabe poti, da se po njih ne more hoditi.

§ 5 govori o ubožnih otrokih in o skrbi krajne šolske oblasti zanje.

§ 6. Vsakega učitelja dolžnost je pomagati, da se morejo šolske zamude dokazati, in torej naj vse zamude, opravičene in neopravičene, dan na dan natanko zapisuje v razrednico.

Zapisnik teh šolskih zamud naj šolski voditelj pred krajno šolsko oblast položi v tisti dobi, katero za pregled zapoveduje zakon. (Pri nas zapoveduje vsako polovico meseca, oziroma vsak mesec.)

§ 7. Krajno šolsko oblastvo naj šolskih zamud vzroke, kateri bi se utegnili zdeti neveljavni, mahoma preišče ter proti mudnim roditeljem ali njih namestnikom začne postopati po zakonitih ukazilih.

Tako govori torej naš šolski zakon o hoji v šolo in o šolskih zamudah. Vsak učitelj in drug pameten človek, ki je

imel kdaj opravka in izkušnje glede raznih zakonov, ve dobro, da se ti na papirju prav lepo beró in glase na videz tudi dobro, v navadnem življenju se pa ne dá vedno in povsod ravnati po njih. Ako bi se učiteljstvo strogo ravnalo po teh predpisih, bi bilo pri vsaki šoli toliko neopravičenih zamud, da bi zlasti na kmetih ne bilo skoraj nobene hiše šoloobveznih otrok brez šolske kazni. Vse zamude bi morali starši ali njihovi namestniki v osmih dneh opravičiti — to se pa na kmetih zgodi malokdaj, pa tudi po trgih in mestih ni skoraj nič bolje. O času nujnih opravkov ostane otrok po en ali več dni doma, potem zopet hodi nekaj dni redno v šolo, za tem ga zopet ni nekaj časa — in tako se ponavlja mesec za mesecem, leto za letom, in sicer se menjajo kakor bi bili dogovorjeni med seboj. Nekateri izostanejo več, drugi manje; nekateri malokdaj, drugih pa skoraj nikoli ni v šolo. Učitelji-voditelji navadno naznanjajo samo najzanimnejše ali renitentne otroke, druge samo posvariijo, postrahujejo ali samo kaj malega kaznujejo po svojej previdnosti; voditelj pokliče starše k sebi in jih posvari, kar pa ni njegova dolžnost, samo da stranke ne pridejo v gmotno škodo, saj imajo s šolskimi otroki že tako dovolj stroškov in drugih sitnosti.

Učitelja-voditelja dolžnost je, zamude opravičevati, ako jih pride kdo s postavno opravičenimi izgovori opravičit, njegova dolžnost pa ni, hoditi po hišah izpraševati po vzrokih zamud. Njegova dolžnost je vsakih 15 dni, oziroma prve dni v mesecu odposlati krajni šolski oblasti vse opravičene in neopravičene zamude v nadaljno uradno poslovanje. Učitelji-voditelji so doslej s porazumljenjem krajnega šolskega sveta delovali pri zamudah. Učiteljem so navadno znane po otrokih vse razmere staršev in otrok, so zaradi tega izpolnili sami vse rubrike izkazkov šolskih zamud ter so jih dali okrajni šolski oblasti samo podpisati in odposlati na okrajne šolske svete. S tem so delali zlasti predsednikom krajnih šolskih svetov veliko uslugo, ker ti se kaj neradi pričkajo z ljudmi zaradi zanikarnega šolskega obiskovanja. Ako je katera stranka kaznovana, se navali vsa krivda na učitelja, ta se mora potem prepirati s strankami in večkrat požreti marsikatero neumno, neslano in hudobno opazko. Predsedniki krajnih šolskih svetov so navadno prvi veljaki in najvplivnejše osebe v šolskem okolišu. Večinoma so trgovci, krčmarji in večji posestniki, ki imajo od ljudstva dobiček in so z njimi v vedni dotiki. Ti se ne zamerijo radi pri ljudstvu zaradi dobička pa tudi zaradi sitnosti. Ako hoče učitelj imeti uspehe in redno šolsko obiskovanje, mora prevzeti sam vse delo pri šoli in s tem tudi odgovornost. Po mestih in trgih je v tem oziru nekaj bolje, tam se dobe moške, ki so vneti za šolo, ki prevzamejo radi vse delo in odgovornost nase. A tudi to so bele vrane.

S tem smo dokazali, da je učiteljstvo na kmetih delalo doslej premnogo tlake v blagor šolstva, omilke in napredka. Kaj pa je dobilo za to? — Stradati mora! Obrekovano, prezirano, zaničevano je zaradi tega, ker dela, se trudi in muči za ubogi narod, od lažnivih in psevdoprijateljev kmeta, ki ga samo slepijo z lažmi, da ga ložje molzejo in imajo za norca! Ali naj tudi v bodoče delamo tako! — Nikakor ne! Ako se razmere do gotovega časa po naši želji ne izpolnijo, delali bomo le to, kar smo dolžni storiti in prav nič več! Vse zamude naj se pošljejo polmesečno krajnim šolskim oblastem, te naj same potem zaslišujejo stranke zaradi premnogih neopravičenih zamud, naj se prepirajo in zamerjajo pri strankah kakor hočejo. Če nočejo izpolnovati svojih dolžnosti, bodo imeli opraviti z okrajnimi šolskimi sveti, in ti jih bodo z globami že naučili, kako se mora skrbeti za redni

šolski pouk. Če nas bo kdo vprašal, zakaj ne delamo več kakor nekdanj, povejmo odkrito in jasno: »Dr. Šusteršič nam noče dati kruha, mi pa tudi ne bomo več opravljali tlake!« — Ako bi učiteljstvo nekaj let pošiljalo zamude vseh strank (v ogromni večini seveda neopravičene), bi se kmalu naveličali predsedniki krajnih šolskih svetov svoje časti, kmalu ne bi hotel nihče prevzeti te časti — vsak bi se bal zamere pri ljudstvu. Klerikalna politika bi rodila med našim narodom lep sad — kleli bi provzročitelje tega nereda in to po vsi pravici. — Kmet je navadno jako občutljiv, kadar je kaznovan. Čeprav ve, da je kazen pravična, se rad pritožuje, seveda največkrat brezuspešno. Zaradi premnogih neopravičenih zamud bi bilo tudi premnogo pritožb, kar bi provzročalo tudi mnogo več dela in truda vladnim organom, ki jim ga iz srca privoščimo, ker se tudi oni brigajo za nas, naš trud in naše delo kakor za lanski sneg. Nakladati nam znajo premnogo dela — na birokraški način, ako pa moremo mi to zmagovati, za to se oni ne brigajo prav nič. »Slušaj, delaj in molči!« je njih geslo.

Ni dolgo, kar je izdal deželni šolski svet kranjski nov pouk, kako se morajo izkazki šolskih zamud odslej izpolnovati. Pritožil se je, da se ti izpolnujejo pomanjkljivo ali celo zgrešeno, povedal pa ni, da so tiskovine zamud dvoumno ali celo napačno sestavljene. V 14. predalčku stoji na glavi pisano: Učitelju znan ali naznanjen vzrok. Sem bi moral učitelj zapisati vzrok zamud. Kmalu nato stoji v 15. in 16. predalčku za sklep krajnega šolskega sveta zopet: Vzrok šolskih zamud — oproščen — posvarjen. Ali ni znano še našim slavnim birokratom dejstvo: ako niso vzroki zamud znani učiteljem, ker jih nobeden ni naznanil, so tem manj znani krajnemu šolskemu svetu. Krajni šolski sveti naj sedaj skličejo množico staršev in od njih zahtevajo vzroke, čemu ne pošiljajo svojih otrok v šolo, ko je vsakemu znano, da jih ti obdrže doma večinoma le zaradi dela! Vsaka zamuda zaradi dela je pa neopravičena, torej kaznjiva. Kmet naj kmetu torej nalaga kazni! Ironija! Zaradi preprirov in zamer nočejo imeti krajni šolski sveti navadno z zamudami nič opraviti, to prepuščajo učiteljem. Ako učitelj noče tega sprejeti, tam se zanesljivo zamude obravnavajo jako površno, opravičijo se zamude skoraj vsem — neopravičene zamude kot opravičene so pa pesek v oči šolskim zakonom, obenem potuha za starše in otroke, iz česar prihaja neredno in slabo šolsko obiskovanje ter neuspehi pri pouku. Cela revolucija nastane na šolskem polju, ako bi učiteljstvo prepustilo krajnim šolskim svetom poljubno obravnavati šolske zamude. Iz tega se razvidi, da je duša rednemu šolskemu obiskovanju zopet učitelj in nihče drugi. To delo pa stane premnogo truda, požrtvovalnosti, brezobzirnega nastopa in neumornega dela.

Čemu naj vendar išče krajni šolski svet zopet vzrokov, ako jih je že navedel učitelj v 14. stolpcu? Komu naj gre potem vera, učitelju ali krajnemu šolskemu svetu? Ako se zamude v osmih dneh ne opravičijo, ostanejo te po zakonu neopravičene, učitelj jih ne sme opravičiti, krajni šolski svet jih potem kratkomalo opraviči — kar je v nasprotju z zakonom. Iz tega zopet razvidimo, kako se lepo glase šolski zakoni na papirju, v navadnem življenju pa so brez pomena. Preživeli so se naši šolski zakoni, treba je korenite preuredbe. Ako bi se učiteljstvo ravnalo pri zamudah strogo po šolskem zakonu, bi nastalo zlasti na kmetih o času nujnih del jako slabo šolsko obiskovanje in s tem čimdalje slabši uspehi. Ako se razmere ne izpremenijo v kratkem temenito v korist učiteljstva, bo moralo nastati tudi tako! Veliko uslugo bomo

s tem naredili našemu klerikalizmu, ker želi imeti neumno ljudsko maso — nekoliko branja in pisanja za silo, drugega pa nič! Predaleč bi prišli, ako bi hoteli dokazovati z dejstvi, kako postopajo s šolskimi zamudami župniki kot predsedniki krajnih šolskih svetov. Ti so očiten dokaz, da klerikalizem stremi po neumnosti našega naroda, naj potem vpijejo kakor hočejo, da so prijatelji šole in učiteljstva. Dokler bo imel ta pri nas prvo besedo pri šolstvu, ni pričakovati boljše bodočnosti na šolskem polju; ti ovirajo učiteljstvu z namenom za boljšo bodočnost na zvit in potuhnen način, samo da s tem slepe ubogo nerazsodno narodno maso. Zgodi naj se torej njih volja!

(Dalje.)

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registрована zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca meseca prosinca 1906 K 18.866.20.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Zakon z dne 14. januarja 1906,

veljaven za pokneženo grofovino Goriško in Gradiško, zadevajoč ureditev pravnih razmer učiteljskega osebja na mestnih in javnih ljudskih šolah kakor tudi pokritje potrebščin šolskih zalogov.

Po predlogu deželnega zbora Svoje poknežene grofovine Goriško-Gradiške ukazujem to-le:

Člen I.

Pravne razmere učiteljskega osebja na javnih ljudskih in mestnih šolah se uredi po sledečih določilih.

§ 1. Osebo učiteljstva na javnih šolah sestoji: a) iz ravnatelj in ravnateljic ter učiteljev in učiteljic meščanske šole; b) iz nadučiteljev in nadučiteljic, učiteljev in učiteljic ter iz začasnih učiteljev in začasnih učiteljic ljudskih šol.

§ 2. Osebo učiteljstva ljudskih javnih šol sestoji iz treh razredov, in sicer: iz I. razreda z letnimi 1600 kronami za učitelje in z letnimi 1400 kronami za učiteljice; iz II. razreda z letnimi 1400 kronami za učitelje in z letnimi 1200 kronami za učiteljice; iz III. razreda z letnimi 1200 kronami za učitelje in 1000 kronami za učiteljice. Letna plača za učitelja meščanske šole se določi na 2000 kron in za učiteljico meščanske šole na 1600 kron.

§ 3. Učiteljsko osebo ljudskih šol se uvrsti v posamezne činovne razrede kakor sledi:

1. V šolskem okraju glavnega mesta Gorice znaša število članov učiteljstva I. razreda pet desetink, učiteljstva II. razreda tri desetinke in ono III. razreda dve desetinki vseh članov sistemiziranih mest stalnega učiteljstva tega okraja.

2. V drugih šolskih okrajih znaša število članov učiteljstva I. razreda tri desetinke, II. razreda štiri desetinke in ono III. razreda tri desetinke skupnega števila članov sistemiziranih mest stalnega učiteljstva dotičnega okraja.

Kot normalna doba za uvrstitev članov učiteljstva ljudskih šol v posamezne činovne razrede v zgoraj označenem razmerju se določi 1. januar vsakega leta.

§ 4. Rok za vlaganje prošenj za razpisane učiteljske službe znaša 4 tedne in v nujnih slučajih 14 dni.

Vloge onih prosilcev, ki so že v učiteljski službi, imajo se vlagati potom predstojne okrajne šolske oblasti, katera jim priloži svoje mnenje. Ne bodo se pa upoštevale prošnje, ki so bile vložene po preteku v to določenega roka, in take, ki se med tem časom ne opremijo s predpisanimi dokazili.

§ 5. Okrajna šolska oblast zbere prošnje in jih določi krajni šolski oblasti, ki jih zopet vrne s svojimi predlogi za imenovanje okrajni šolski oblasti tekom štirih tednov in v nujnih slučajih tekom 14 dni.

§ 6. Učiteljstvo javnih šol ima pravico do dostojnega stanovanja. Voditelj ljudske šole (§ 12 zakona z dne 14. maja 1869, drž. zak. št. 62) ima pravico do stanovanja, ki sestoji iz dveh sob s potrebnimi postranskimi prostori. Ako se mu ne odkaže stanovanje in natura, mu pritiče letna stanarina.

I. Kot odškodnina za stanovanje (stanarina) se bo plačeval v šolskem okraju glavnega mesta Gorice:

1. Ravnatelj in ravnateljic meščanske šole letni znesek 600 K;

2. voditelj in voditeljic ljudske šole ter učitelj in učiteljic meščanske šole letni znesek 500 K;

3. učitelj in učiteljic ter začasnim učiteljem in učiteljicam ljudske šole letni znesek 400 K.

II. V drugih šolskih okrajih dežele se bo plačevala stanarina po 60% od zneskov, navedenih pod I., točka 1., 2. in 3.

§ 7. Začasnim učiteljem in učiteljicam, ki so se sprejeli po uveljavljenju tega zakona, pritiče plača letnih 800 kron. Vrh tega gre začasnim učiteljem in učiteljicam odškodnina za stanovanje, kakor je določena v § 6.

S prvim dnem onega meseca, ki sledi datumu izpričevala usposobljenosti, bodo upravičeni dobivati prejemke, določene za tretji razred učiteljskega osebja.

§ 8. Voditelj in voditeljic javne ljudske šole gre opravnina, ki se odmeri v znesku letnih a) 100 kron, ako je šola enorazredna, b) 150 kron, ako je šola dvorazredna, c) 200 kron, ako je šola trirazredna, d) 300 kron, ako je šola štiri ali večrazredna.

Voditelji in voditeljice meščanske šole prejemajo opravnino letnih 400 kron, ako je pa z meščansko šolo združena javna ljudska šola, znaša opravnina letnih 500 kron.

§ 9. Od prvega dne meseca, ki sledi neposredno dnevu pridobljene usposobljenosti, dobijo učitelji in učiteljice, ki so skozi pet let nepretrgoma in z dobrim uspehom učiteljevali na kaki javni ljudski šoli v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel, po končanem petem letu službovanja, 10odstotni povišek letne plače, kojo uživajo ob času, ko je dotekel čas petletnine, in tako od petih do petih let, dokler ne dosežejo poviška za šesto petletje (petletnino).

To določilo velja tudi za učitelje in učiteljice meščanskih šol.

Ako se ni članu učiteljstva nakazala pritikajoča mu starostna doklada (petletnina) vsled pomanjkanja predpogoja povoljne službe ali vsled disciplinarne razsodbe, le-to ne prejudicira doteklosti naslednjih starostnih doklad (petletnin).

§ 10. Član učiteljstva se upokoji, ako je po brezmažežnem službovanju postal nesposoben opravljati svoje dolžnosti bodisi vsled starosti, bodisi vsled telesnih ali duševnih hib ali drugih ozira vrednih okoliščin.

Upokojitev se izreče ali na prošnjo dotičnega člana učiteljstva ali uradoma.